

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות

מז.

(א) לעיל מ: [מנ]: קדישין ג: (ב) [קדישין יג: וש"ג, א] [שם ה: וש"ג, ד] [למן מ: ב"מ ח: (ס) [דברים כב, ו] [במדבר לו, ו] [ש"ב, ח] ג"י מהרש"א דמנ"י דהכא הו' לגדין וכו' (ט) ודף מג. א' ובידו שלמי אמר טעם אחר שלל תנובו משל בעלה ומאמר מנאלי. ת"ן, (ס) ובה מיתרלא פירכא אחרימא דמנ"י אלתרין און כסף ואלה תנסו חד וד' מוקמינן לנערות דלי לנורא אמאי אלתרין לאמה אלף ע"כ דהוי מוקמינן לה לנורא והוי דרשין מלמטה דמנ"י לה ולמטה אלתרין לאב ויש מפרשים דלי לא ק"ו דפרין ה"א דמנ"י דמנ"י לה ולמטה אלתרין לנורה שנתארסה ומגשה שאינו יכול למוכה דכיון שפירש טעמו עליה דמנ"י דקדישין שוב אינו יכול למוכה והקשה ה"ר ידידיה מניינבורק דמנ"י אלתרין ק"ו ע"כ לא מנ"י מוזן ענה דלי מנ"י מוזן אמאי אלתרין לאמה דמנ"י לנורה אלתרין ולא לנאחקה ומגשה מדאלתרין נבנה בה ומיחו און זה כל כך פשוט לכך נקט ק"ו דהסם בפשיטות,

משום איבה. לכיון דלניו חייב צנוותיה אי אהרת מנאחקה שלה איכא איבה ולא זיין לה מו: הא דזכי ליה רחמנא לאב למימסרה לחופה. כדמכ"ב) את צמי נתמי כל נתינות שבה צנוותיה וזאתו היום אינה עושה מלאכה היכי מנ"י כו': **פקעסה.** צטילותה: **אלא קטנה לא זריכה קרא.** דקשיא לך לעיל אימא ה"מ קטנה דמנ"י מוזן לה לאו קשיא היא: **כי איצטרין קרא לנערה.** ואע"ג דעיקר קרא צקטנה כתיב מיהו קרא יתירא הוא דכתיב לאמה לאקושי צת לאמה להיקישא דנערה אח"כ: **צנועיה.** גזי הפרת נדרים כתיב והכי קאמר צנועיה צרשות אציה היא. וכי תימא הא צדקא כתיב¹) כי הניא אציה אומה אי לאו האי הוה אמניא צקטנה משתעי: **ומימע ולא פריק.** לפיכך תקנו לו פירות כדלמנר לקמין²) ופירקונה תחת פירות דליכניהו בעל וכל פדיונה יהי עליו אם רצ אם מעט דלי אמרת לינמיניה ויפדוה מהס אם תהיה צדויה ומנין דלא מלו והשתא יהי מדליה: **כיסא נקיעא.** כיס מלא מעות יש לה כסגולה ועד גנה לא נתיני מהס עמה תפדה את עצמה ואם יחסר אני לא אשליס: **כסב לו פירות כסות וכליס.** פסק לה האב צנוותיה שתכניס לצעלה מנטלטלין כגון פירות תלושין וכסות וכליס וכתבן לה מן האירוסין: **ומסא.** צאירוסין לא זכה כו': **לימא צפונתא כו'. דמ"ד** צעלה יורש נדונייתה מן האירוסין כרצון דלמרי את מת הוא גובה את הכל מנה מנאחקה ומוספת אלמא כדמנ"י קיימא כאליו נישאת אם מתה אינה נמי ירית אינה נדוניה שאף היא צתון השטר נכתבה דהכי כתיבין דל נדוניה דהנעלה ליה מנ"י אנה כך וכך ונצי ואוסף לה מדליה כך וכך: מ"ד

משום איבה: במעשה ידיה: **מגלן** ⁶ **דאמר רב הונא אמר רב מנין שמעשה הבת לאב שנאמר וכי ימכור איש את בתו לאמה מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאביה ואימא הני מילי קטנה דמצי מוזבן לה אבל נערה דלא מצי מוזבן לה מעשה ידיה הוה מסתברא דאביה הוה דאי ס"ד מעשה ידיה לאו דאביה אלא הא דוכי ליה רחמנא לאב למימסרה לחופה היכי מצי מסר לה הא קמבטל לה ממעשה ידיה ⁷ **פריך רב אחאי אימא דיהויב לה שבר פקעתה אי נמי דמסר לה בליילא אי נמי דמסר לה בשבתות וימים טובים אלא קטנה לא צריכא קרא השתא זבוני מוזבין לה מעשה ידיה מיבעי [אלא] כי איצטרין קרא לנערה: בהפרת נדריה: **מגלן** דכתיב ² **בצנועיה בית אביה: ומקבל את גיטתה: מגלן** דכתיב ³ **ויצאה והיתה איתקוש יציאה להווייה: ואינו אוכל פירות בחייה: ת"ר** האב אינו אוכל פירות בחיי בתו רבי יוסי ברבי יהודה אומר האב אוכל פירות בחיי בתו במאי קמיפלגי ת"ק סבר בשלמא בעל תקינו ליה רבנן פירי דא"כ מימנע ולא פריק אלא אב מאי איכא למימר דמימנע ולא פריק בלאו הכי פריק לה ר' יוסי בר' יהודה סבר אב נמי מימנע ולא פריק סבר כיסא נקיטא עילוה תיזיל ותפרוק נפשה: ניסת יתר עליו הבעל שהוא אוכל כו': ת"ר כתב לה פירות כסות וכלים שיבואו עמה מבית אביה לבית הבעל ומתה לא זכה הבעל בדברים הללו. משום ר"י אמרו וזה הבעל בדברים הללו. (והרב מפרש שאם מתה אחר שנשאת אע"פ שהנכסים בבית אביה וזה בהן הבעל כדמנ"י לקמן בהלכותין גבי מסר האב לשלוהו הבעל שאפי' מסרה להם ומתה וזה הבעל לירש ככפי נדונייה ואפי' הן בבית אביה ולא באו הבעל והכא מיירי דכיון שמתה מן האירוסין ועדיין לא נשאת ומשי"א לא זכה בהן הבעל איליבא דת"ק) פ"י דאביה כתב ליתן לה מטלטלים נדונייא ולא הספיק לתת לה עד שמתה וכבר נשאת אע"פ שבעל יורש את אשתו וכל נכסי נדונייה הן שלו כיון שעדיין לא הספיק האב ליתן לבתו ולא באו לידה עד שמתה א"כ הבעל יורש דאדפתיה דהכי קיבל אנפשיה שיתגם לבתו ולא לבעלה ור"י היה אומר וזה כיון שכתב עליו ליתן ה"ה ככל נכסי נדונייה והלכתא כתיב ואילו זקפן עליו במלוה ולא כתב לשם מוהר אלא כתב לו שחייב לו וכך וזה בהן דכאליו נתנן לו דמי:****

משום איבה. פירש צקוטנרס כיון דלניו חייב צנוותיה אי אמרת מנאחקה לענמה איכא איבה ולא זיין לה ולר"י נראה איבה דמנאחקה היינו שלא יקדשנה למנוול ומוכה שמין והא דלמרינן צפ"ק דצ"מ (דף יב: ושם) גזי מנאחקה צנו וצתו הקטנים לא קטן קטן ממש אלף גדול וסמוך על שולחן אציו זהו קטן קטן ואינו סמוך על שולחן אציו זהו גדול היינו דווקא צקטן אלף צקטנה אפילו אינה סמוכה על שולחן אציה הויא מנאחקה לאב משום איבה שלא יקדשנה למנוול ומוכה שמין ולשמאל דלמנר תסם קטן קטן ממש אפי' אין סמוך על שולחן אציו משום דבשעה שמואלא מריפה אלף אציו ז"ל לפ"ה ⁸ דמנ"י דהסם לצדדין קטני קטנה אפילו צאינה סמוכה נערה צמסוכה וגדול הסמוך על שולחן אציו הוי מנאחקה לענמו לשמואל דליכא למיחש כולי האי לאיבה צניס כמו צנוות דזילא צבו מילתא לחור על הפתחים אלף קשה לפ"ה דפשיטא ליה לעיל⁹) דמנאחקה לחמר מיתת האב לענמה אע"ג דנתינות מן האחין ומה שפירש צקוטנרס לעיל דלכדי פשיטא ליה דלענמה דלף שייך צבו איבה כיון דבעל כרחייהו מיתונא אין נראה לרשב"א דשייך איבה אפילו היכא דקא מיתונא בעל כרחייהו שלא יעריחיהו כל שעה לצ"ד צנוות כדמוכח לקמן בפרק אלמנה (דף נה: ושם) דאלמנה מעשה ידה ליתומים אע"ג דבעל כרחייהו ולא פריק לה אמר של צעל אלף ממש איבה דלמנר בפרק אע"פ (לקמן דף נח: נח) מוזני עיקר ומעשה ידה משום איבה ולפי ר"י נישא ואע"ג דמנאחקה אשה לבעלה אינה אלף משום איבה ¹⁰ ואמר בפרק אלמנה (לקמן דף נז:)) דגזי יתומים תיהו לה איבה והיכה היא איבה לאו משום מוזהר הוא דלף דמנ"י למעשה ידה אינה דקטטה וצקטטה דידה ודיתומין והצת עס האחים לא חיישינן כיון דליכא איבה דמזונות ועוד נראה

לר"י דמנאחקה דומיא דקדושה דהוי דלף אפילו אינה סמוכה על שולחן ומעשה ידה נמי אפילו אינה סמוכה הויא העדפה דלף: **דוכי** אינה רחמנא **לאב** **צמימסרה** לחופה. פירש צקוטנרס דכתיב את צמי נתמי כל נתינות שבה צנוותיה וזאתו היום אינה עושה מלאכה היכי מנ"י כו': **פקעסה.** צטילותה: **אלא קטנה לא זריכה קרא.** דקשיא לך לעיל אימא ה"מ קטנה דמנ"י מוזן לה לאו קשיא היא: **כי איצטרין קרא לנערה.** ואע"ג דעיקר קרא צקטנה כתיב מיהו קרא יתירא הוא דכתיב לאמה לאקושי צת לאמה להיקישא דנערה אח"כ: **צנועיה.** גזי הפרת נדרים כתיב והכי קאמר צנועיה צרשות אציה היא. וכי תימא הא צדקא כתיב¹) כי הניא אציה אומה אי לאו האי הוה אמניא צקטנה משתעי: **ומימע ולא פריק.** לפיכך תקנו לו פירות כדלמנר לקמין²) ופירקונה תחת פירות דליכניהו בעל וכל פדיונה יהי עליו אם רצ אם מעט דלי אמרת לינמיניה ויפדוה מהס אם תהיה צדויה ומנין דלא מלו והשתא יהי מדליה: **כיסא נקיעא.** כיס מלא מעות יש לה כסגולה ועד גנה לא נתיני מהס עמה תפדה את עצמה ואם יחסר אני לא אשליס: **כסב לו פירות כסות וכליס.** פסק לה האב צנוותיה שתכניס לצעלה מנטלטלין כגון פירות תלושין וכסות וכליס וכתבן לה מן האירוסין: **ומסא.** צאירוסין לא זכה כו': **לימא צפונתא כו'. דמ"ד** צעלה יורש נדונייתה מן האירוסין כרצון דלמרי את מת הוא גובה את הכל מנה מנאחקה ומוספת אלמא כדמנ"י קיימא כאליו נישאת אם מתה אינה נמי ירית אינה נדוניה שאף היא צתון השטר נכתבה דהכי כתיבין דל נדוניה דהנעלה ליה מנ"י אנה כך וכך ונצי ואוסף לה מדליה כך וכך: מ"ד

הבעל בדברים הללו לימא בפלוגתא דרבי אלעזר בן עזריה ורבנן קמיפלגי דתנן **נתארמלה או נתגרשה בין מן הנשואין בין מן האירוסין גובה את הכל מן הנשואין או מן האירוסין גובה את הכל ומן האירוסין בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה שלא**

גליון הש"ס
גמ' דמסר לה בשבתות וי"ב קשה לי הא מ"מ שייך צטול מלמטה דהא יטולה לעשות דברים התומכים לתוך תלם ולשמור פירות וכדומה דהא שכי שפת לופה דרנח דלמסורא דלורימא וי"ע:

הגהות הב"ה
(א) תוס' ד"ה תב"ו וכו' הא קמי שכתב לה שיבואו:

מוסף רש"י
גובה את הכל. בין כמות של תנאי צ"ל דיינו מנה לאלמנה ומאמס למלוה בין המוספת ב"ח (א').

